

בימים הזהם

★ בזמן הזה

מסע אל שאלות הקיום של העם היהודי

01 פרק פתיחה - למה?

את שמחת תורה תשפ"ד סביר להניח שלא נשכח.

כולנו זוכרים היטב את הרגע בו הבנו שמשהו לא טוב קורה. הקפצה למילואים, עצירת ההקפות לתפילה, אזעקות בבוקר של חג ועדכונים בלתי פוסקים. מאותו רגע דבר לא חזר להיות כשהיה. מספרים בלתי נתפסים של נופלים, חטופים ופצועים. שברון לב נורא וכאב כמוהו לא חויינו מאז השואה.

יחד עם הכאב הגדול צצות ועולות שאלות ותהיות עמוקות. אלה שאלות שליוו את עם ישראל לאורך היסטוריה רוויות טרגדיות וקשיים והן חוזרות ונוקשות על דלת ליבנו כיום, כאשר אנו שבים וחווים את קשר הדם ארוך השנים של העם שלנו.

בסדרת המפגשים הקרובה נדון ונשוחח יחד. נשאל שאלות וניתן מקום לכאב. לא להכל יהיה מענה, כמובן. נלמד כיצד התייחסו לשאלות הללו במשך שלושת-אלפים-וחמש-מאות שנים של היסטוריה יהודית, נאזין לדברי ימי הדורות וננסה לאסוף כוחות, יחד.

מדברים על זה...

מה למדת
על עצמך
בימים קשים
אלו?

מה למדת
מה 07.10
על העם
היהודי?

למה שונאים אותנו?

בימים ההם – בזמן הזה

מלחמת השבעה באוקטובר גרמה לנו להישיר מבט
אל סוגית האנטישמיות.

ראשי האוניברסיטאות הגדולות בעולם מתפתלות
במענה לשאלה האם קריאה להשמדת היהודים
היא לגיטימית, ארגוני נשים שותקים אל מול מעשי-
החמאס הנוראיים והאנטישמיות שוב נושאת ראש
כמעט בכל מקום בעולם.

זו הזדמנות עבורנו לנסות ולהבין מה מניע את
האנטישמיות, מהיכן היא נובעת והאם יש באפשרותנו
למנוע אותה.

שנאת זרים?

שנאת זרים (או קסנופוביה, מיוונית: αὐτοσφοβία - פחד מהזר או מהמוזר) היא יחס עוין מצד חברי קבוצה מסוימת - אל חברי קבוצות אחרות, רק בשל היותם נבדלים. המילה קסנופוביה משמשת לתיאור פחד או סלידה מזרים.

המונח קסנופוב משמש לעתים קרובות כגנאי לאדם שמתאפיין בגזענות, בדלנות, לאומנות.

(ויקיפדיה)

הגע למחשבה

האם לדעתכם אנטישמיות היא ביטוי של קסנופוביה?

הרב זקס - המוטציה של האנטישמיות

שנאת ישראל הראשונה

(ז) ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אתם:

(ח) ויקם מלך־חדש על־מצרים **אשר לא־ידע** את־יוסף:

(ט) ויאמר **אל־עמו** הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו:

(י) הבה נתחכמה לו פן־ירבה והיה כִּי־תקראנה מלחמה **ונוסף**

גם־הוא על־שנאינו ונלחם־בנו ועלה מן־הארץ:

(יא) וישימו עליו **שרי מסים** למען ענתו בסבלתם ויבן ערי

מסכנות לפרעה את־פתם ואת־רעמסס:

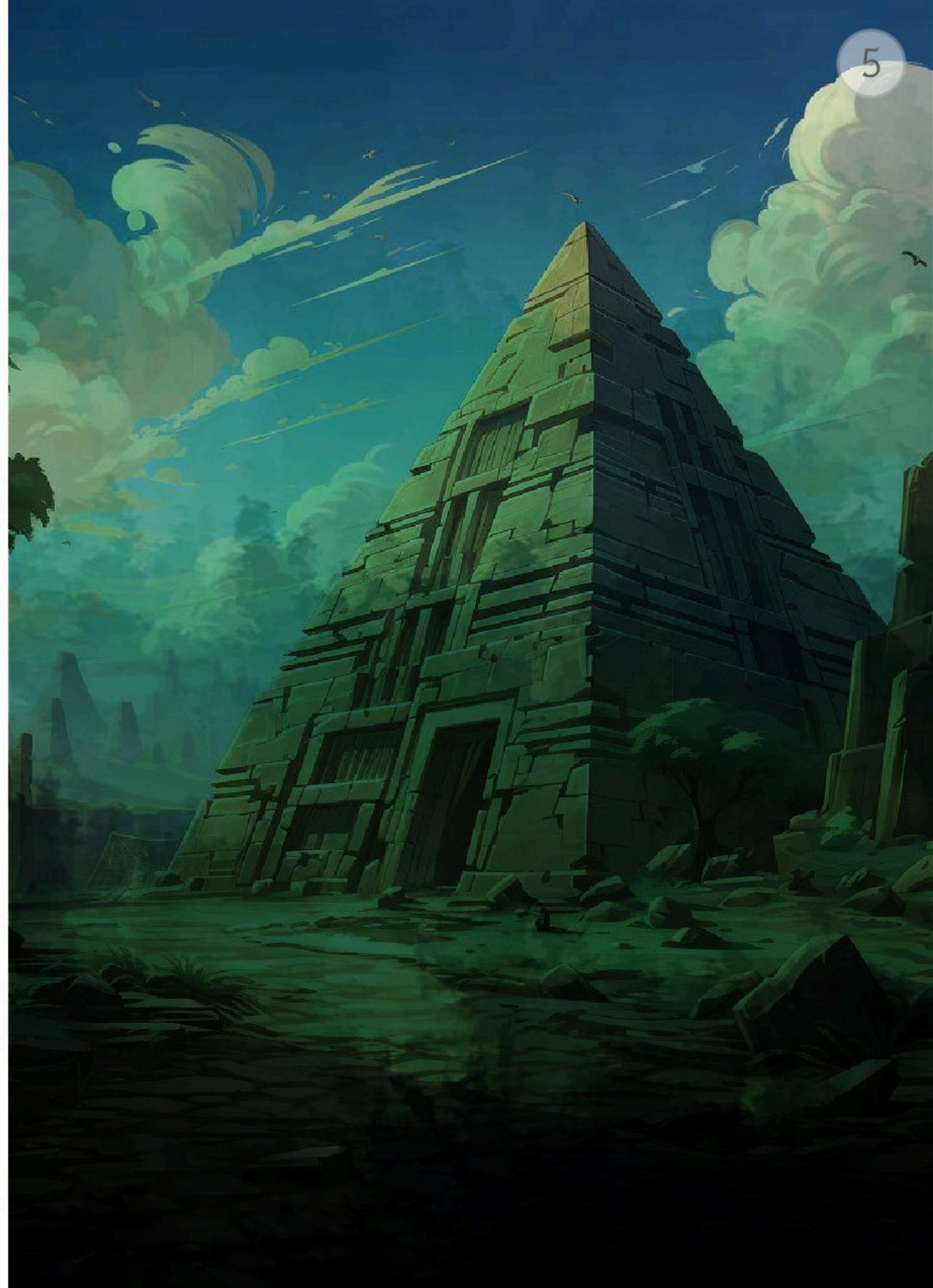
(יב) וכאשר יענו אתו כן ירבה וכן יפרץ **ויקצו** מפני בני ישראל:

(שמות א')

בימים ההם

מאז היינו לעם סבלנו משנאה.

ממה חשש פרעה? מה היה הפתרון שלו?

הפתרון הסופי של המן

(ח) ויאמר המן למלך אחשורוש ישנו עם אחד **מפזר ומפרד** בין העמים בכל מדינות מלכותך **ודתיהם שנות מכל-עם ואת-דתי המלך** אינם עשים **ולמלך אין-טוה להניחם:**

(ט) אם-על-המלך טוב יכתב **לאבדם** ועשרת אלפים ככר-כסף אשקול על-ידי עשי המלאכה להביא אל-גנזי המלך:

(י) ויסר המלך את-טבעתו מעל ידו ויתנה להמן בן-המדתא האגגי **צור היהודים:**

(אסתר ג')

בימים ההם

מה הניע את שנאתו של המן?
מדוע המן לא נזקק להסביר על מי הוא מדבר?

אכזריות שכזו

כה קשים היו סבלות בני עמנו, שכל מי שאמר עליהם [כלומר, על היהודים] שהם היו קורבנות של אלימות זדונית ומעשי נבלה, השתמש בביטויים לא מתאימים. כי [לעדים אלה יחסרון] מונחים מתאימים לבטא את **ממדי האכזריות חסרת התקדים** שבהשוואה אליהם מעשיהם של כובשים במלחמה, הרגילים להתעלל בנכבשים, יראו כמעשי חסד".

[פילון, נגד פלאקוס,

אודות הפוגרום באלכסנדריה בשנת 38]

שנאת הנוצרים

"אבל כל נוצרי חייב ... לשלול מהם את החזקה על הברית הישנה. יהיה זה חטא לנוצרי לומר 'ספר זה שייך גם לנו וגם ליהודים', היות שהספר היה שייך מלכתחילה, ועוד יותר כיום, ולנצח נצחים, אך ורק לנוצרים, בעוד שהיהודים הם העם הגרוע ביותר, חסר האלוהים ביותר, וזנוח על-ידי אלוהים מכל האומות על פני האדמה, הם בני השטן ... חבורה של צבועים ... המוטבעים בחותם צליבתם את האל"

(אדולף פון הארנקה).

פתרון שאלת היהודים?

בימים ההם

לדבריו של הרצל
האנטישמיות
של זמנו שונה
מהאנטישמיות
שהיתה לפניו והיא
נובעת מעובדת
היהודים פזורים בין
המדינות.

את הקמת המדינה
הוא מציע כפתרון
לאנטישמיות.

**האם הקמת
המדינה פתרה
את בעיית
האנטישמיות?**

שפלה, ממורשת משפטים
קדומים, מאי-סבלנות דתית
– ובין מה שיש בה גם מהגנה
עצמית מדומה. רק חסרי-דעת
יכולים ליחס לה סמל תבניתן של
רדיפות-היהודים מלפנים.

...שאלת היהודים איננה בעיני
לא סוציאלית ולא דתית, אם גם
תתראה בצביון זה או אחר. שאלה
לאומית היא, וכדי לפתרה, דרוש
שנעשה אותה לשאלת העולם
המדיני, שצריכה להיות נחתכת
על-פי מועצת עמי-התרבות...

... תנתן לנו כברת ארץ מיוחדת,
אשר תספיק לכל צרכינו, לשבת
עליה ברשותנו, והשאר יהיה
נעשה בידי עצמנו...

(בנימין זאב הרצל, לפתרון שאלת היהודים).

יש שאלת היהודים, ואולת היא
להכחיש במציאותה. היא קימת
בכל מקום, שהיהודים נמצאים
בו במספר מסוים. באשר איננה,
שמה יביאוו אתם היהודים
הנוודים. אמת הדבר, ולא יחדל
מהיות אמת, בכל מקום, אף
בארצות, שמדרגת התפתחותן
גבוהה – וגם צרפת אינה יוצאה
מן הכלל – כל זמן שלא נפתרה
שאלת היהודים באפן מדיני.

אדמה, כי הבינותי את
האנטישמיות, שהיא תנועה
מרכבת מיסודות הרבה. אני
מתבונן לתנועה זו כיהודי, אך בלי
שנאה ופחד. אדמה, כי ידעתי
להבדיל בין מה שיש באנטישמיות
מן הלצון הגס, מקנאת-לחם

מה הם אומרים?

היהודים הם **אתאיסטים**, ולכן הם צריכים להימחות. בעת העתיקה היה היסטוריון רומאי ידוע בשם טקיטוס, שאמר כי היהודים הם העם הגרוע ביותר בעולם, כיון שהם בזים לכל דבר קדוש, וההוכחה לכך היא שבקודש הקודשים שלהם אין שום דבר, אתאיסטים גמורים.

היהודים הם אלו שהביאו לעולם את **האמונה** באל אחד, ולכן הכופרים אנטישמים כיון שהם רואים ביהודים את נציגי האמונה בעולם.

לעיתים שנאו את היהודים דווקא בגלל שהם **מושחתיים** מבחינה מוסרית. מצד אחד הם עשירים ומסכנים את עושרם של הגויים, ומצד שני הם גם דלת העם והורסים את היציבות הכלכלית.

היטלר הסביר כי התרבות האירופאית נבנתה על שני יסודות עיקריים: היסוד המדעי-אסתטי שנלקח מיוון, והיסוד המוסרי שנלקח מהיהדות. **והמוסר**, על פי היטלר, החליש את אירופה ולכן צריך להילחם ביהודים, בגלל המוסריות שלהם.

היהודים מסוכנים כיון שהם **מפוזרים**. זה מסוכן שאין להם מקום משלהם, ולכן אולי צריך להקים להם מדינה משלהם.

היהודים מסוכנים כיון שהם תמיד **מאוחזים**, והם עלולים להתנגד למדינה.

נתונים מדאיגים: עלייה של מאות אחוזים במקרי אנטישמיות נגד סטודנטים בארה"ב

על רקע התבטאויות ראשי האוניברסיטאות בארה"ב, יוצגו הנתונים בוועדת המשנה למדיניות חוץ והסברה • יו"ר הוועדה ח"כ אלקין: "תוצאה של פעילות שיטתית, ..."

ישראל היום

לפני 6 ימים

בוגרי ייל לנשיא האוניברסיטה: יש "גאות של אנטישמיות ששוטפת את הקמפוס"

יותר מ-1,500 אנשי סגל ובוגרים של אוניברסיטת ייל בארצות הברית, בהם שגריר ישראל לשעבר בארצות הברית מייקל אורן, הסנטור לשעבר ג'ו ליברמן ושגריר...

ynet

לפני 3 ימים

התופעה שמתפשטת בעקבות המלחמה: "מחיקה יהודית"

חנוכיות לא הודלקו השנה במוסדות שבהם זה היה מקובל בעבר, העולם שותק מול קראות להשמדת עם ולא מוכן לגנות אונס ותקיפות מיניות של ישראליות, ...

ynet

לפני 6 שעות

צפו בניסוי המקומם: כמחצית מהנדגמים הציעו לתרום כסף עבור שנאת יהודים

חדשות • העולם • ארצות הברית. צפו בניסוי המקומם: כמחצית מהנדגמים הציעו לתרום כסף עבור שנאת יהודים. עמי הורוביץ, יוצר דוקו יהודי אמריקני, ...

ישראל היום

לפני 3 ימים

מעריב

הליגה נגד השמצה: קריקטורות אנטישמיות בתקשורת הערבית צוברות תאוצה

לפני 22 שעות

מעריב

"שקלנו להוריד את המזוזה": האימהות היהודיות שנאבקות באנטישמיות העולם

שריל וויס, יהודייה מטורונטו שהגיעה ארצה במסגרת משלחת של ארגון מומנטום, מספרת שיש גילויי אנטישמיות תכופים ושהיא ומשפחתה אפילו שקלו להוריד את...
לפני 6 שעות

כאן | 11

מאז ה-7 באוקטובר: עלייה של מאות אחוזים בתקריות אנטישמיות בבריטניה

ישנה עלייה חדה בתקריות האנטישמיות בבריטניה מאז ה-7 באוקטובר, כך הכריזה היום (ראשון) ראש ארגון הגג של יהודי בריטניה, מרי נאן דר זיל.

לפני שבוע

בימים ההם, בזמן הזה...

בכל רגעי הזמן...

"אפשר להסביר את השנאה ליהודים בכל רגע
בזמן; קשה יותר להסביר את השנאה ליהודים **בכל
רגעי הזמן**"

(שמואל רוזנר, חוקר ועיתונאי. היהודים, 7 שאלות נפוצות).

"שמירת הזהות הלאומית מצד אומה ללא עצמאות
מדינית, ללא שפה מדוברת אחידה, אומה שאינה
מרוכזת אלא מפוזרת על כל קצוות תבל, ולמול
רדיפות נוראות רצופות - זוהי תופעה כה לא
רציונלית שלמולה ניצב כל היסטוריון פעור פה"

(ההיסטוריון ארנולד טוינבי, A Study of History, עמ' 194)

הכאב הזה...

כפי שראינו, מאז היינו לעם סבלנו משנאה. לעיתים קראו לה שנאת ישראל ולעיתים אנטישמיות. הסיבות לשנאה השתנו, אבל מושא השנאה נשאר אחד: העם היהודי.

מדוע סובל העם היהודי כל כך?

מדוע יש רוע כזה בעולם?

**כיצד ניתן להבין את ההתפתחויות הללו לאור
אמונתנו בטובו המוחלט של אלוקים?**

השאלות רבות, כואבות וקשות. **בשבועות הקרובים
ננסה לגעת בהן, לעסוק בהן בעקבות ארון הספרים
היהודי וללקט תובנות מעשיות לימינו אנו.**

תודה רבה!

OLAMI MENTORSHIP